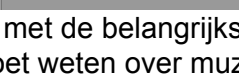

Theorie

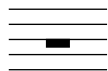

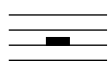

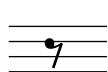

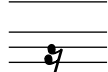

Kort overzicht met de belangrijkste dingen
die je wilt of moet weten over muzieknotatie.

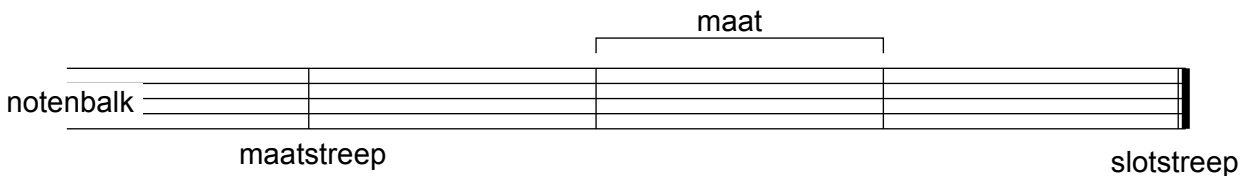

Noten en notatie

	= hele noot (4 tellen)		= hele rust
	= halve noot (2 tellen)		= halve rust
	= kwart noot (1 tel)		= kwart rust
	= achtste noot (1/2 tel)		= achtste rust
	= zestiende noot		= zestiende rust

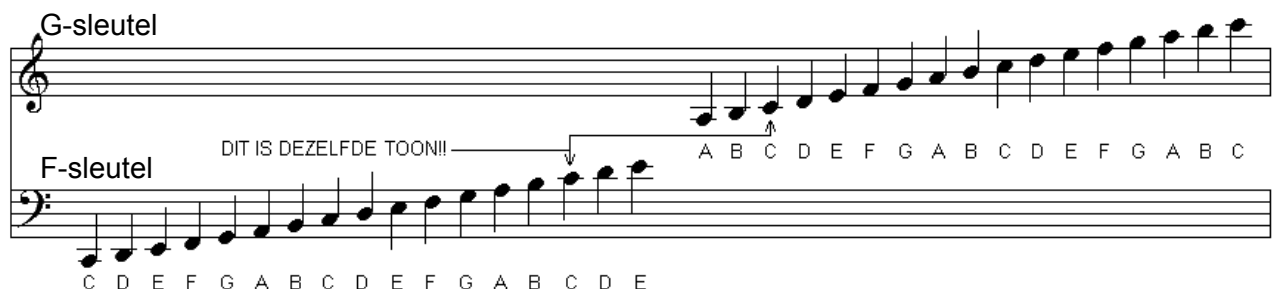
Door een punt achter een noot te zetten wordt de noot langer en wel met de helft van zijn waarde. In een vierkwartsmaat geldt dan het volgende staatje:

	= halve noot met punt (2 + 1 = 3 tellen)
	= kwart noot met punt (1 + 1/2 tel = 1 1/2 tel)
	= achtste noot met punt (1/2 + 1/4 tel = 3/4 tel (is heel lastig te tellen!))

Muziek noteren we met noten. Zo'n rij noten achter elkaar noemen we een toonladder. Voor de lage noten gebruiken we de Bas- of F-sleutel. Voor de hoge noten gebruiken we de Sopraan- of G-sleutel.

toonladder

Onthoud: Wat je laat klinken en wat je hoort is een toon, wat je schrijft of leest is een noot!

Als je goed kijkt kun je zelf ontdekken wanneer we de stok naar boven schrijven en wanneer we de stok naar beneden schrijven. (Tip: let op de plaats van het bolletje)

Maatsoorten

Vooraan elk muziekstuk staat de maatsoort. Dit zijn twee getallen boven elkaar. Het bovenste getal geeft aan hoeveel tellen er in de maat staan. Het onderste getal geeft aan welke noot één tel duurt.

Hieronder staan de belangrijkste maatsoorten:

4	We noemen dit een vierkwartsmaat. Soms staat er een 'C' dit betekent precies hetzelfde.
4	Je telt 4 tellen in de maat en de kwartnoot (1/4 noot) duurt één tel.
3	We noemen dit een driekwartsmaat.
4	Je telt 3 tellen in de maat en de kwartnoot duurt één tel.
2	We noemen dit een tweekwartsmaat.
4	Je telt 2 tellen in de maat en de kwartnoot duurt één tel.
3	Dit is een drie-achtste maat.
8	Je telt 3 tellen in de maat en de achtste noot duurt één tel
6	Dit is een zes-achtste maat.
8	Je telt 6 tellen in de maat en de achtste noot duurt één tel
2	Dit is een twee-tweede maat, ook wel Alla Breve-maat genaamd.
2	Je telt 2 tellen in de maat en de halve noot duurt één tel.

Om het ritme van de noten goed te kunnen spelen is het handig om te tellen.

Door te tellen weet je hoe lang je een noot moet laten klinken. Hieronder staan een paar voorbeelden:

Staff 1: 4/4 time signature. Notes: quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter. Counting: 1 2 3 4 | 1 2 3 4 | 1 2 3 4 | 1 2-e 3 4-e | 1 2-e 3 4-e

Staff 2: 3/4 time signature. Notes: quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter. Counting: 1 2 3 | 1 2 3 | 1 2 3 | 1 2-e 3 | 1 2-e 3-e | 1-e 2 3

Staff 3: 3/8 time signature. Notes: quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter, quarter. Counting: 1 2 3 | 1 2 3 | 1 2 3 | 1 2-e 3 | 1 2-e 3-e | 1-e 2 3

Staff 4: 2/2 time signature. Notes: half, half, half, half, half, half, half, half, half, half, half, half. Counting: 1 2 | 1 2 | 1-e 2-e | 1 2-e | 1 2-e | 1 2

Let op de volgende dingen:

1. Tel altijd door.
2. Kijk naar de tempo-aanduiding om te weten hoe snel je moet tellen.
3. De eerste tel heeft altijd een klein accent. (Zie hieronder voor woordvoorbeelden)

$\frac{4}{4}$ **V**lie-gen-mep-per $\frac{3}{4}$ **A**ch-ter-deur $\frac{2}{4}$ **R**ol-trap

Tempo-aanduidingen

Hieronder staan de meest voorkomende tempo-aanduidingen. Er zijn er veel meer. Houd er rekening mee dat de cijfers slechts een aanduiding zijn. Het gevoel bij de muziek is uiteindelijk bepalend voor het tempo.

Zeer langzaam M.M. 30-50	Lento - Largo - Grave - Adagio
Langzaam M.M. 50-72	Andante - Andantino - Larghetto - Adagietto
Matig M.M. 72-108	Moderato - allegretto
Levendig M.M. 108-132	Allegro
Snel M.M. 132-	Vivace - veloce - presto
Versnellend	Accelerando- piu mosso - stringendo
Vertragend	Ritenuito - ritartando - rallentando - allargando - calando - merondo
Vrij tempo	ad libitum - a piacere - rubato

* M.M. betekent Mälzels Metronoom. Het was een apparaat, uitgevonden door Mälzel, dat je sneller of langzamer kon laten tikken. Zo kon een componist bij een compositie veel preciezer aangeven hoe snel het stuk gespeeld moest worden.

Meerstemmig noteren

systeem: 2 of meer notenbalken die met elkaar verbonden zijn.

accolade:
voor 2
notenbalken

voor 3 of meer systemen

hulplijnen

hulplijnen

Frasering

Legato
Gebonden en vloeiend

Staccato
kort en afgestoten

Portato
Met nadruk, niet te kort, maar wel los van elkaar

Herhalingstekens

Dit gedeelte herhalen

Dit gedeelte herhalen

Herhalen: dit gedeelte de eerste keer

Dit gedeelte de tweede keer, maar sla vakje 1 over

Herhalen van het af het begin (Da Capo), maar stop bij Fine

D.C. al Fine

Herhalen vanaf 'Segno' tot aan Fine

D.S. al Fine

Herhaal nog 2x , maar spring de laatste keer vanaf het eerste coda-teken naar het tweede coda-teken

D.C. al ⊕

Extra

Vier hele maten rust

Speel in deze maat hetzelfde als in de vorige maat

Fermate nootlengte onbepaald

Opmaat: eerste en laatste maat zijn samen een complete maat.

Dynamiek

Met dynamiek bedoelen we hard en zacht in de muziek en alles wat daar mee te maken heeft. Ook hier gebruiken we weer Italiaanse woorden.

p	pp	pianissimo	zeer zacht
	p	piano	zacht
	mp	mezzopiano	matig zacht
f	mf	mezzoforte	matig sterk
	f	forte	sterk (hard)
	ff	fortissimo	zeer sterk

Daarnaast kennen we ook nog woorden en tekens om aan te geven dat we sterker of zachter moeten gaan spelen:

cresc	crescendo	steeds sterker	
decresc	decrescendo	steeds zachter	

Voortekens: kruisen, mollen en herstellingstekens

toevallige voortekens

F wordt
alleen in
deze maat
een Fis

D wordt
alleen in
deze maat
een Dis

B wordt
alleen in
deze maat
een Bes

E wordt
alleen in
deze maat
een Es

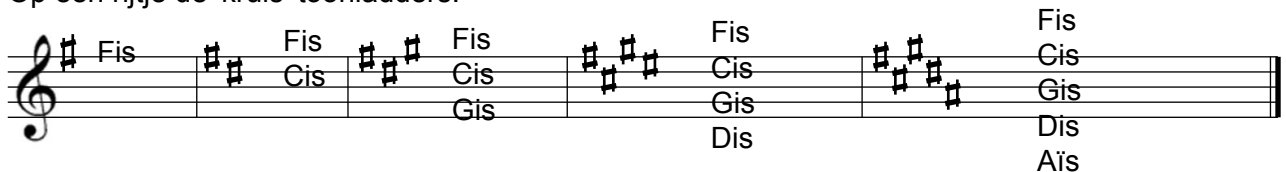
vaste voortekens

In deze hele regel
wordt de F een Fis
en de C een Cis.

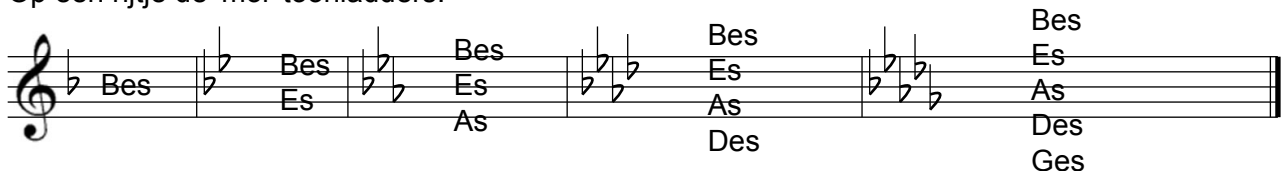
In deze hele regel
wordt de B een Bes
en de E een Es.

Op een rijtje de 'kruis'-toonladders:

Op een rijtje de 'mol'-toonladders:

Herstellingstekens

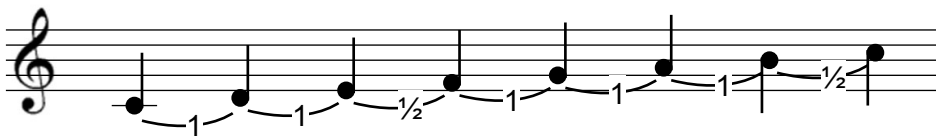
Opbouw van de toonladder

Een toonladder is een aaneensluitende reeks noten van laag naar hoog of omgekeerd. Er zijn verschillende reeksen mogelijk, maar hier wordt alleen de meest voorkomende behandeld en dat is de **grote-terts toonladder**. Dit is de meest bekende toonladder. Zangers noemen hem vaak de do-ladder, denk aan het liedje nog uit de 'Sound of Music'. Zij gebruiken een andere manier om de tonen te benoemen: do - re - mi - fa - so - la - ti - (do . . .)

Dit kan omdat een toonladder, in dit geval de grote-terts toonladder, een vaste opbouw heeft:

5 hele stappen en 2 halve stappen: Do - 1 - Re - 1 - Mi - $\frac{1}{2}$ - Fa - 1 - So - 1 - La - 1 - Ti - $\frac{1}{2}$ - Do

Op de piano kun je dit zien als je kijkt naar het rijtje van C - D - E - F - G - A - B - C. Tussen de tonen E - F en B - C zit geen zwarte toets. De afstand is dan ook maar een halve toonsafstand. Hieronder zie je het nogmaals staan, maar dan met toonladder.

Willen we nu een stuk wat hoger zingen of spelen, dan plaatsen we de Do bijvoorbeeld op de D. Dit heeft echter wel consequenties voor de hele en halve afstanden. kijk maar:

De afstand E - F is geen hele maar een halve afstand! Omdat te corrigeren moeten we de F verhogen, hij klinkt nu te laag. De F wordt een Fis. Bij B - C moet er ook gecorrigeerd worden. De C wordt een Cis. Hieronder staat de juiste grote-terts toonladder van D naar D.

Op deze manier kunnen we zo voor elke toonladder bepalen welke 'correcties' moeten worden toegepast. Als de 'correcties' het hele stuk duren zetten we de voortekens vooraan, meteen na de sleutel. Ze gelden dan de hele regel.

Hieronder staat nog een voorbeeld, maar dan met 3 mollen. Het principe is hetzelfde. We bouwen de toonladder van, schrik niet, Es (ook wel E_b).

Omdat we beginnen op Es, moet daar natuurlijk een molteken voor, maar dan ook voor A, want die klinkt te hoog en ook voor B, want ook die is te hoog. Zij worden respectievelijk As en Bes.

Toonladders en pianotoetsen

A musical staff with a treble clef and a piano keyboard diagram below it. The staff shows a scale of notes from C to G². The keyboard has keys labeled C, D, E, F, G, A, B, c, d, e, f, g, a, b, c', d', e', f', g', a', b', c'', d'', e'', f'', g''.

Two musical staves showing chromatic scales with accidentals. The first staff shows notes with flats: des, es, ges, as, bes, des, es, ges, as, bes. The second staff shows notes with sharps: cis, dis, fis, gis, ais, cis, dis, fis, gis, ais. Below the staves is a piano keyboard diagram with keys labeled C, D, E, F, G, A, B, c, d, e, f, g, a, b.

N.B.
 Heel soms kom je ook nog de Bis en de Eis tegen. De Bis speel je als C en de Eis als F.
 Ook komt af en toe de Ces en de Fes voor. De Ces speel je als B en de Fes als E.

Intervallen

Een interval is een bepaalde afstand tussen 2 noten. Hieronder zie je de belangrijkste intervallen:

A musical staff showing intervals between notes. The intervals are labeled below the staff: priem, secunde, terts, kwart, kwint, sext, septiem, octaaf, none.

Akkoorden

Een akkoord is een opeenstapeling van minimaal 2 tertsen: vaak een grote terts en een kleine terts. Een grote terts is bv. C - E (2 hele toonstappen). Een kleine terts is bv. E - G (1½ toonstap)

A musical staff showing three types of triads. The first triad (C-E-G) is labeled: "Als de onderste terts een grote terts is noemen we de 3-klank een **grote 3-klank**". The second triad (C-E-F) is labeled: "Als de onderste een klein terts is, noemen we het een **kleine 3-klank**". The third triad (C-E-G-B) is labeled: "Als de onderste én de bovenste tertsen een kleine terts zijn noemen we het een **verminderde 3-klank**".

